

Tjibbe Veldkamp

De lovebus

Amsterdam · Antwerpen
Em. Querido's Kinderboeken Uitgeverij
2017

Op zaterdagavond 7 februari 1976 werden in Medum en omgeving twee mensen vermoord, er viel één zwaargewonde en acht personen hadden medische zorg nodig voor lichtere verwondingen. Al dat geweld draaide om seks.

Dit is het verhaal van die avond.

I

vrijdag, 17.30 uur

J.J. reed door het besneeuwde Groninger land. Hij had één handschoen aan het stuur van zijn Kaptein Mobylette. Met zijn andere handschoen drukte hij zijn cowboyhoed op zijn helm. De Mobylette was een damesbrommer en die hoed op de helm was vast een bezopen gezicht, maar dat interesseerde hem allemaal weinig. Hij was de chauffeur van de lovebus. Dan maakte het niet uit waar je op reed of hoe je eruitzag.

Hij sloeg af, nam de bocht ruim vanwege de gladheid en reed het pad op naar een vrijstaande schuur. Iemand stond hem op te wachten. Het was een meisje in een jas van aan elkaar gestikte lappen in allerlei kleuren. Haar gezicht was bleek. Niet zo wit als de sneeuw, maar veel scheelde het niet.

Hij hees de brommer op de standaard. Hij zette de helm met de cowboyhoed af, zette de hoed weer op en tikte ertegen bij wijze van groet. Hij was benieuwd wat ze hier kwam doen.

‘Wat is de lovebus?’ Ze legde de klemtoon op ‘is’, alsof ze al een tijdje over de bus stonden te praten.

Het was een plek voor stiekeme seks. Maar misschien had zij liever een romantischer antwoord.

‘Een plek waar je samen kunt zijn met je geliefde,’ zei hij.

‘Voor séks, bedoel je?’

‘Voor wat je maar wilt.’

Hij was negentien. Hij deed dit werk nu bijna een jaar, en in dat jaar had hij nooit een vrouw in de bus gehad die jonger was dan hij. Dit meisje droeg kinderwanten zonder vingers en leek niet ouder dan zestien. Maar hij kon altijd proberen haar de bus te verhuren. Het was zijn werk. Hij stak zijn hand uit.

‘Ik ben J.J.’ Hij sprak het uit op z’n Amerikaans: djee djee. ‘De chauffeur.’

Ze trok een want uit en schudde zijn uitgestoken hand.

‘Cathelijn.’

Haar hand voelde nog kouder aan dan de zijne, en die was half bevroren. In een opwelling bracht hij haar vingers naar zijn mond en ademde erop om ze te verwarmen. Hij blies zijn longen leeg, ademde in, blies opnieuw, ademde opnieuw in en blies voor de derde keer, waarbij hij zijn lippen zacht op haar huid drukte. Hij keek haar weer aan, terwijl hij haar hand bleef vasthouden. Een persoonlijke band was goed voor de zaken.

‘Ik laat je de bus zien,’ zei hij.

Hij maakte het slot van de schuur open en schoof de zware deur opzij. Binnen knipte hij de tl-buizen aan en daar stond ie, met de neus naar hen toe: zijn lovebus. Het was een oude Amerikaanse schoolbus, maar dan gek kort. De bouwers waren bij het voorspatbord begonnen, maar hadden na een paar meter geen zin meer gehad, leek het. Meer dan vier of vijf rijen stoelen hadden er niet in gezeten. Ze hadden de bus alleen nog snel overgespoten in een kleur die ze hadden

liggen: donkerrood. Achter het glas boven de voorruit, waar vroeger 'Bear Creek' of 'Indian Springs' had gestaan, stond nu in grillige, gekleurde letters 'Lovebus'.

Hij klom naar binnen, veegde zijn voeten en draaide de verlichting aan. Twee rijen lampjes in het dak gaven gedempt licht. Het voorste stuk van de bus was gewoon het voorste stuk van een bus, met een chauffeursstoel links en een passagiersstoel rechts. De rest was een luxueuze slaapkamer.

Cathelijn was hem gevolgd. Ze ging op de rand zitten van het tweepersoonsbed, dat de achterwand vulde. Helemaal op haar gemak leek ze niet. Haar blik zwierf van hem naar de gordijnen, naar het plafond en terug naar hem.

Hij babbelde wat, om haar op haar gemak te stellen, maar ook omdat hij nou eenmaal graag over zijn bus vertelde: hier is de minibar, daar de wc, zo zet je de kachel hoger, zo gaat de pick-up aan. Hij vroeg niet van welke muziek ze hield, want hij gokte dat ze zou zeggen 'van Franse chansons' of 'van The Carpenters' en hij wilde haar niet teleurstellen. Hij zette iets rustigs op en ging schuin tegenover haar zitten, op het anderhalfpersoons bankje.

Ze luisterden zwijgend. Hij had geen haast. Hoe langer ze hier samen zaten, hoe groter de kans werd dat ze de bus huurde.

De muziek stopte. Er klonk geruis en een klik toen de platenspeler automatisch afsloeg.

Ze keek hem ernstig aan.

'Brengt seks mensen bij elkáár, denk je?'

Die vraag had hij niet zien aankomen. Hij had geen idee wat ze bedoelde.

‘Wat denk jij?’ vroeg hij.

Haar handen lagen in haar schoot op haar lapjesjas. Ze draaide de handpalmen naar boven. En weer naar beneden.

‘Ik wil graag een keer samen zijn in de lovebus,’ zei ze.

Later begreep hij dat hij toen naast haar had moeten gaan zitten. Dat hij een arm om haar schouder had moeten leggen. En dat hij haar had moeten kussen.

Dat deed hij allemaal niet. In plaats daarvan zei hij: ‘Een halfuur is dertig gulden.’

‘Ik wil een uur.’

‘Ik kijk even.’ Hij haalde het schrift met de harde kaft uit het dashboardkastje voor in de bus, ging weer op het bankje zitten en bladerde naar de goede dag. ‘Vanavond zit ik vol. Maar morgenavond sta ik in Medum en heb ik nog plek, tussen tien en elf bijvoorbeeld.’

Ze knikte dat het goed was.

Hij legde uit waar ze hem morgenavond precies kon vinden en hoe het verder allemaal werkte. Hij liep met haar mee naar haar fiets en keek haar na terwijl ze het pad af fietste. Bij de grote weg sloeg ze links af, richting de stad. De invallende schemering veranderde haar kleurige lapjesjas in een grijze vlek.

Het idee dat zij morgen iemand mee ging nemen naar de bus zat hem niet helemaal lekker. Maar wat hij daar ook van mocht vinden: een uur was zestig gulden en van die zestig waren er dertig voor hem en dertig voor Bob, zijn baas. Daar ging het om.

Hij liep terug de schuur in en zette haar uit zijn gedachten.

II

zaterdag, 17.20 uur

J.J. stuurde de bus door het witte Hogeland. Af en toe passeerde hij een van de weg af gelegen boerderij, omringd door kale bomen. Van alle klusjes die hij als chauffeur van de lovebus moest opknappen deed hij dit het liefst: rijden met de bus. Handen los op het liggende stuur, blik op de weg en de uitgestrekte velden – *laand*, heette dat hier. Het gaf hem een gevoel van vrijheid. Wat nergens op sloeg, want hij was zelden vrij en zeker niet als hij reed.

De eerste keer in de bus had hij op de passagiersstoel gezeten. Bob reed, met één hand aan het stuur. Met zijn andere hand voelde hij in de bergruimte boven zijn hoofd. Hij haalde een zwarte cowboyhoed tevoorschijn en hield hem J.J. voor. Die droeg sinds zijn achtste geen cowboyhoeden meer en hij wilde er eigenlijk ook niet weer mee beginnen.

‘Pak aan,’ zei Bob.

J.J. liet de hoed zweven. Wat hem betrof hing dat ding daar prima.

‘Liever niet.’

‘Pak aan.’

J.J. pakte de cowboyhoed met tegenzin aan.

‘Zet op,’ zei Bob.

‘Waarom?’

‘Iedereen betaalt een cowboy.’

‘Iedereen betaalt de bakker.’

‘Put it on, son.’

J.J. zette het ding op. Hij paste. En Bob had gelijk gekregen: in al die maanden had iedereen netjes betaald. Misschien hadden ze dat ook gedaan als hij een koksmuts had gedragen, dat was lastig te zeggen. Hij was een meter negentig en stevig gebouwd, dat hielp. Maar hij geloofde in de hoed. Hij hield van de hoed. En hij hield van de naam die bij de hoed hoorde: J.J. Hij hield zelfs van de persoon die bij de naam hoorde. Jaap Jan was een studentje geweest dat zijn studie andragogiek zat te verkloten. J.J. was een man. Iemand die je maar beter kon betalen.

Hij parkeerde de bus op de open plek midden in het Duvelswold. Dit was een van de betere plekken van de provincie. De bomen onttrokken de bus aan het zicht. En er kwam geen kip, overdag niet en ’s avonds al helemaal niet, want het was een bosje van niks en nog ondoordringbaar ook.

J.J. bleef achter het stuur zitten. Het was nog te vroeg om al naar bar-dancing Boerema te gaan en hij had de bus al op orde. De takken boven in de bomen hadden zwarte uitstulpsels, leek het, alleen waren het geen uitstulpsels maar kraaien. Hij draaide zijn portierraam omlaag. De oostenwind suisde, zelfs hier in de beschutting van de bomen. De vogels hoog in de takken maakten geen geluid. Hij draaide het raam weer dicht.

Onwillekeurig dacht hij aan Cathelijn, het meisje met de koude handen. Wat voor iemand zou ze meenemen?

Maar hij wilde niet aan haar denken, dus voelde hij in de bergruimte boven zijn hoofd tot hij een cassette te pakken had en duwde hem in het ingebouwde deck. Hij luisterde zonder veel te horen, tot het tijd was om op de Mobylette te stappen.

In de dakgoot aan de voorkant van de boerderij brandden neonletters: Bar-dancing Boerema open. De letters knipperden niet. Knippen was gekkigheid volgens Opoe Lam en duurder bovendien.

'Aan en uut is zat.'

Het was haar bedrijf. Lammechien heette ze.

J.J. zette zijn Mobylette in het brommerrek. Voor de ingang stampte hij de sneeuw van zijn laarzen. Opoe Lam zat niet achter de garderobe, dus liep hij om de toonbank heen en hing hij zijn helm en jas zelf op. Hij pakte het schrift met de harde kaft uit de binnenzak van zijn jas. Er hingen een paar andere jassen, maar een kleurige jas van aan elkaar gestikte lappen was er niet bij. Dan zou ze ook wel idioot vroeg geweest zijn.

Hij wierp een blik in de stal. Nog niet zo lang geleden stonden hier vijftig koeien en tien paarden te stampen en te snuiven. Nu schoten blauwe en rode lichtstralen door de ruimte. DJ Steven van Five Star Drive-in Discotheek Steven stond al achter zijn draaitafels, met een koptelefoon op, maar er klonk geen muziek. Toen hij J.J. zag stak Steven zijn hand op. J.J. tikte tegen zijn hoed. Twee mannen met de broek loeistrak om de heupen stonden te roken. 'Lijfwachten' noemde Steven ze, maar vechtersbazen leken het niet,

daarvoor waren ze te mager en te klein. Verder was er nog niemand.

J.J. liep terug langs de garderobe, naar het voorhuis. Daar zat al eeuwen café Boerema. De werklui die de stal hadden vertimmerd hadden het café met rust gelaten. Het biljart rechts, de houten bar links, de tafelkleedjes, alles was de honderd gepasseerd. Opoe Lam droogde glazen achter de bar. Zij was in de zeventig en haar bloemetjesjurk was van net na de bevrijding.

Hoe had ze de jurk zo lang goed gehouden? had hij gevraagd, want een vriendelijk praatje met café-eigenaren hoorde ook bij zijn werk.

'Nait wazzen,' had ze gezegd.

Niet wassen. Hij wist niet of ze het meende.

J.J. gaf haar dertig gulden. Voor dat geld mocht hij de hele avond zijn werk doen en koffiedrinken.

Opoe Lam stopte de briefjes in een zak van haar schort. Toen zette ze een mok klaar aan het einde van de toog en schonk hem vol. Hij nam de kruk recht voor de mok. Daar zat hij altijd. Vaste tijd, vaste plek, vaste hoed.

De hoed had Bob verrekend met zijn eerste dagopbrengst, samen met het schrift met de harde kaft en de zwarte pen die hij voor J.J. gekocht had. Zaken waren zaken. Dat schrift was intussen vol. J.J. had een identiek exemplaar gekocht en dat lag nu voor hem op de bar. Hij hoefde het niet open te slaan om te weten dat hij nog veel ruimte had vandaag. Na elf uur had hij nog geen klant.

'J.J.'

Een magere vrouw van een jaar of veertig kwam naast

hem staan, met haar jas nog aan, een sigaret in de hand. Ze had een nieuwe blauwe plek. Dit keer op haar jukbeen.

‘Emanuela,’ zei hij.

Ze glimlachten naar elkaar. Ze heetten allebei anders en ze wisten van elkaar dat ze dat wisten. Hij sloeg het schrift open en bladerde naar de goede dag. Op elke bladzijde had hij met twee verticale lijnen drie kolommen gemaakt. In de eerste kolom stonden tijden. In de tweede namen.

‘Van acht tot tien,’ las hij. ‘Met Jan.’

Ze haalde een envelop uit haar jaszak en legde die voor hem neer. Hij haalde het geld eruit en telde het. Jan was niet Jan, maar Bertus, Klaas, Henk-Jan of een verdwaalde Uli of Günther. Maar het geld klopte altijd. Honderdtwintig gulden, voor twee uur lovebus. Hij borg het op in zijn portemonnee en zette een krul in de derde kolom. De krul. Daar draaide zijn werk om.

‘Jan heeft geluk,’ zei hij.

Haar linkerhand bewoog naar de blauwe plek, maar toen ze merkte dat hij onderweg was liet ze de hand rechtsomkeert maken naar de bar.

‘Ik zal het hem zeggen.’ Ze drukte haar sigaret uit in een asbak op de toog. ‘En schrijf maar op voor de volgende keer: *zulfde tied, zulfde Jan.*’ Ze liep het café uit.

Dezelfde tijd, dezelfde Jan.

J.J. bladerde naar 21 februari en noteerde haar naam. Ze huurde de bus al zolang hij de chauffeur was. Misschien huurde ze de bus al vanaf het moment dat Bob met de zaak was begonnen. De blauwe plekken waren iets van de laatste tijd. Hij ging er niks van zeggen. Het waren zijn zaken niet.

J.J. draaide zich om en plantte zijn ellebogen achter zich op de toog. Zo kon hij het café overzien. En de mensen konden hem zien – als ze er straks waren. Ze kenden hem. Als ze zijn hoed zagen, dachten ze: da's waar ook! Een potje neuken, *dat sol ja swiet wezen*. Dan gingen ze drinken, loeren en smoezen. En meer drinken, naar een ander loeren, opnieuw smoezen. Vanaf een uur of negen werd hij aangesproken.

'Jij bent toch van die lovebus?'

Hij noteerde namen en tijden en nam geld aan.

Zijn ouders zouden niet trots op hem zijn – als ze zouden weten wat hij deed. Maar hij was trots op zichzelf. Hij verdiende en van dat geld kocht hij brood en bier en puntlaarzen die pasten bij de hoed. Hij was de chauffeur van de lovebus. Hij wás iemand.

Om vijf over acht kwam ze aanlopen door de halfgevolle kroeg. Het meisje van de dag ervoor, Cathelijn.